

НА ШЛЯХУ ДО ЗАГАЛЬНИХ МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ПРАКТИКИ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВ

International Association for Community Development
Association Internationale de Développement et d'Action Communautaires

2018 65TH ANNIVERSARY YEAR

**WITHOUT COMMUNITY DEVELOPMENT
THERE IS NO SUSTAINABLE DEVELOPMENT**

ПЕРЕДМОВА

У цьому Керівництві подані основи загальних міжнародних стандартів практики розвитку суспільства. Тут представлені ключові теми і напрямки практики розвитку суспільства, які є загальними в незалежності від того, в якій частині світу ця практика застосовується. Тут визначені цілі професійної практики розвитку суспільства, цінності, які лежать в основі, а також ключові методи, використані фахівцями.

На щорічних загальних зборах Міжнародної Асоціації Розвитку Суспільства (IACD) в 2016 р. було прийнято нове визначення розвитку суспільства. Комітет з Навчання та Професійного Розвитку IACD почав підготовку керівництва для тих, хто займається практикою розвитку суспільства. У жовтні 2016 р. інформація про цю роботу була розіслана всім учасникам IACD. Правління IACD погодило роботу з Радою зі стандартів Навчання та Розвитку Суспільств Шотландії (CLDSC) для просування цього проекту. У 2014 р. CLDSC вже був партнером IACD в організації конференції з розвитку міжнародного суспільства в Глазго. Крім того CLDSC – спеціалізоване агентство Шотландії, що працює в цій галузі і має понад тридцять років досвіду в розробці стандартів розвитку суспільства. Була створена спільна робоча група, щоб підготувати проект майбутнього керівництва. У листопаді 2016 року ми розіслали нашим учасникам перший варіант для обговорення, заснований на існуючому досвіді деяких країн з розробки національних стандартів розвитку суспільства.

Робоча група збиралася кілька разів, щоб підготувати проект Керівництва за Загальними Міжнародними Стандартами Розвитку Суспільства. Цей проект, в свою чергу, був направлений всім членам IACD для чотиримісячного обговорення, яке завершилося 31 березня 2018 р. Це передісторія даного проекту. IACD вважає вкрай корисним залучення різних зацікавлених сторін, що беруть участь у розвитку суспільств – різноманітні спільноти, фахівців-практиків, тренерів, роботодавців, спонсорів, консультантів з питань політики та інших – для формування загального міжнародного розуміння, що ж таке практика розвитку суспільства. Ми розглядаємо ці Міжнародні стандарти як вихідні положення, які можуть бути адаптовані до всіляких умов роботи, як наших учасників, так і інших зацікавлених осіб з різних країн.

1. Суспільне навчання і розвиток
2. CLDSC– це орган у Шотландії, відповідальний за встановлення стандартів і, який схвалює професійну підготовку. Спочатку цим завданням займалася Шотландська Рада з Громадського Навчання, потім його повноваження перейшли до CLDSC.

Ми отримали відгуки на проект Керівництва від учасників нашої Асоціації з усього світу: від Китаю і Південної Африки до Канади, Австралії та Португалії, від США і Нової Зеландії до Великобританії і Кенії, а також за їх межами. Це була дійсно всесвітня робота, і ми висловлюємо величезну подяку як за схвалення, так і за критику. Деякі відповіді ми отримали від приватних осіб, але основна частина надійшла від національних / регіональних об'єднань. Було видно, яка велика кількість часу була витрачена ними на підготовку відгуку. Основна частина відповідей стосувалася специфічних формулювань конкретних пропозицій і параграфів проекту Керівництва, пропозицій змінити, видалити або додати частини тексту, але в цілому ми отримали явне схвалення наших пропозицій. Більшість з опитаних рішуче підтримали ініціативу IACD. Однак, ми отримали кілька відповідей від членів Асоціації, стурбованих тим, що, публікуючи подібне Керівництво, і з огляду на більш раннє визначення Асоціацією – того, що вважається розвитком суспільств, по суті IACD виключає неоплачуваних фахівців та громадських активістів з нашого розуміння. В цьому випадку можна потрапити в пастку, в яку потрапляли багато інших, створюючи закриту професію. Це важлива критика, і ми прагнемо вирішити ці проблеми. Ми хочемо підкреслити наше тверде прагнення бути відкритою організацією. Ми завжди прагнули і прагнемо працювати саме в цьому форматі.

IACD завжди широко дивиться на тих, хто може вважатися фахівцем-практиком з розвитку суспільства. Хоча цілком очевидно, що це не те ж саме, що бути цивільним лідером, активістом чи зацікавленим громадянином. Фахівці-практики з розвитку суспільства можуть бути і, найчастіше виявляються, неоплачуваними. Хоча IACD не є профспілкою, ми хотіли би підкреслити, що, як показує наш великий досвід, робота з розвитку суспільства – складне і непросте завдання. Тому в цілому ми хотіли би бачити фахівців нагородженими за свою роботу і «працевлаштованими» на гарних умовах.

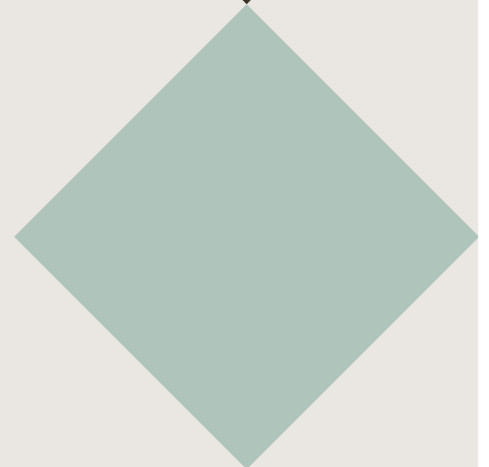

Ми також зацікавлені в тому, щоб всі фахівці-практики з розвитку суспільства мали можливість отримати високоякісну освіту на навчальних курсах або курсах підвищення кваліфікації. Ми настійно закликаємо освітні організації визнавати і акредитувати попередній експериментальний досвід фахівців-практиків. Важливо забезпечити більш широкий доступ для тих людей із суспільств корінних народів і робочих груп, які були лідерами своїх спільнот і активістами. За нашими підрахунками в світі існує близько тисячі студентських курсів, які навчають розвитку суспільств (див. Глобальний Всесвітній Огляд). Просування високих стандартів у розробці цих курсів для практики розвитку суспільств відповідає інтересам як фахівців з розвитку спільнот, так і самих спільнот.

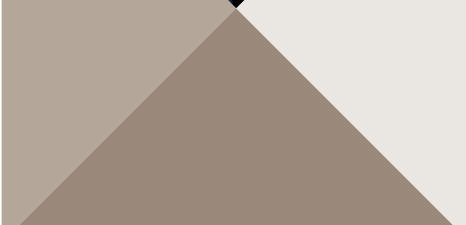

Згідно з визначенням IACD, ми говоримо про розвиток спільнот і як про практичну професію, так і про академічну дисципліну. Щоб виконувати цю складну, іноді небезпечну і, цілком очевидно, «брудну» роботу, фахівцям необхідні знання політичних, соціальних і екологічних дисциплін. Ці знання повинні дати їм більш широке розуміння взаємозв'язку реалій людського життя, соціального, політичного, культурного, економічного і екологічного контексту, усередині якого живуть люди. Саме так формується розуміння того, як досягти змін, які дозволять людям розширити свої права і можливості. Фахівцям потрібні навички комунікації, вміння бути ефективними викладачами і організаторами, знання, як отримати доступ до ресурсів, здатність бути чуйними. І в основі всього цього має лежати розуміння того, що ми вважаємо загальними цінностями соціальної та екологічної справедливості, демократичної участі.

Ми вже висловлювалися про виниклу в деяких країнах тенденцію надмірного теоретизування процесу навчання розвитку суспільства, що надається вищими навчальними закладами³. Існує необхідність розумного балансу, що поєднує отримання основних для нашої сфери знань і практичне напрацювання навичок і досвіду, необхідних для роботи. Щоб бути по-справжньому перетворюючою, практика розвитку суспільства потребує нашого розуму, рук і сердець, а також у фундаментальній основі – у вигляді організованого обсягу знань, який, в свою чергу, повинен бути підкріплений практикою і дослідженнями.

3. <http://www.iacdglobal.org/2017/09/18/are-we-now-ready-for-an-international-forum-for-professional-community-development-educators/>

Публікуючи **Загальні Міжнародні Стандарти Практики Розвитку Суспільства**, ми розуміємо необхідність уточнення того, що ми маємо на увазі під терміном «професія». Один з відповідей на проект Керівництва висвітлює цей момент, тому ми наводимо його тут... *«Хоча в документі про стандарти практики і немає визначення професіоналізму як такого, проте мається на увазі (посилаючись на роботу поряд з професійними родинними дисциплінами, такими як соціальна робота; медичні дисципліни; міське планування і архітектура, а також у зв'язку з необхідністю розробки стандартів практики), що термін «професіонал», який використовується в документі, відноситься до людей, які володіють експертними знаннями і навичками, які є фахівцями-практиками з розвитку суспільства, які працюють в рамках установлених стандартів практики під наглядом професійної організації. Зрозуміло, існують і інші визначення терміну «професіонал». Наприклад, у відношенні до людини, що діє шанобливо, чуйно і компетентно, а, у разі розвитку суспільств – в межах кола повноважень, встановлених спільнотою, а не зовнішніми експертами. Проте, даний підхід до розуміння професіоналізму не сформульований в документі».*

Це зауваження доречно, і, відповідаючи на нього, ми підкреслюємо, що IACD використовує цей термін в обох сенсах. Саме тому ми прийшли до розуміння того, що розвиток суспільства є «професією, яка розширює можливості». Це і визначає характер відносин між фахівцем-практиком і людьми, з якими ми працюємо (які також можуть бути нашими роботодавцями). Енергія людей, а також розширення їх прав та можливостей – основа для фахівців-практиків і організацій, що займаються розвитком суспільства. Ми повинні визнати, що не всі практики розвитку суспільств ґрунтувалися на цих принципах. Іноді це, безумовно, мало негативні наслідки, оскільки обмежувало в правах і так вразливі суспільства. Саме тому ми, як Асоціація, хочемо бути абсолютно зрозумілими у визначенні принципів розвитку суспільств. Ми сподіваємося, наші учасники поділяють цю точку зору і сприятимуть її просуванню.

Ми також визнаємо інтереси тих, хто в реальності має право голосу в удосконаленні нашої практики: наші колеги, оплачувані і неоплачувані, роботодавці і спонсори, національні та регіональні агентства з підтримки професійних стандартів (де вони існують) і суспільства, з якими ми працюємо.

Вочевидь, що національні органи, що представляють голоси цих зацікавлених сторін, повинні нести відповідальність і за узгодження національних стандартів, і за моніторинг і практичну допомогу в впровадженні цих стандартів, а також за підтримку навчальних курсів і курсів підвищення кваліфікації з розвитку суспільств. Роль IACD полягає в заохоченні розвитку взаємодії, обміну ідеями та підходами між національними громадськими органами, органами управління і творчими міжнародними співтовариствами практиків. Це те, до чого ми завжди прагнемо. Однак, такі національні органи та національні стандарти є тільки в декількох країнах, однією з яких є Шотландія, де в даний момент і базується IACD.

Ми представляємо цю доповідь Комітету з Навчання та Професійного Розвитку IACD своїм учасникам і більш широкому міжнародному колу як керівництво для фахівців-практиків, співтовариств, освітніх і навчальних організацій, роботодавців, регіональних національних асоціацій розвитку суспільств і національних урядів, що дозволяє удосконалювати якість, прозорість і підзвітність практики розвитку суспільства, а також якість базового і безперервного професійного розвитку для підтримки цієї практики.

Пол Лашапель

Президент Міжнародної Асоціації Розвитку Суспільств

Джон Стенсфілд

Голова Комітету з навчання та Професійного Розвитку IACD

ОСНОВНІ ПЕРЕДУМОВИ

З 2016 року Рада IACD і Щорічні Загальні Збори встановили наступне глобальне визначення розвитку суспільства для асоціації:

«Розвиток суспільства – це і професія, яка базується на практичному досвіді, і академічна дисципліна, яка сприяє реалізації демократії, прийнятих норм, сталого розвитку, економічних можливостей, рівності та соціальної справедливості за допомогою організації, освіти, розширення прав і можливостей людей в спільнотах, будь-то об'єднання за місцем розташування, ідентичності або інтересам, в міських або сільських районах».

Відтоді ряд національних асоціацій розвитку суспільств також прийняли це визначення або розглядають його прийняття. Це говорить про те, що між нашими учасниками посилюється взаєморозуміння і визначення, дане IACD, співзвучно реаліям практики, допомагає досягти загального розуміння, що таке практика розвитку суспільства.

Визначення IACD будується на найширшому розумінні розвитку суспільства, прийнятому ООН в 50-і рр., в той час, коли була заснована наша Асоціація (IACD). Ми, як колись, підтримуємо зроблену тоді спільну заяву, що розвиток суспільства «це процес, в якому об'єднуються учасники суспільства для здійснення спільних дій і вирішення спільних проблем». З 50-х рр., коли ООН вперше почала використовувати цей термін, вона також стала описувати розвиток суспільства, як «процес надання програм технічної допомоги та міжвідомчої координації ..., за допомогою яких розвивають або розвиваються слаборозвинені сфери». З самого початку ООН, національні уряди і інші організації, включаючи IACD, розуміли, що розвиток суспільства має на увазі взаємозв'язок колективних дій спільноти з надання технічних або інших форм допомоги таким суспільствам.

На початку 2018 року ми опублікували спеціальний випуск журналу IACD Practice Insights, присвячений нашій 65-й річниці⁴. В цьому випуску ми представили плеяду людей і основні події, що визначали наш рух в останні шість десятиліть. Безліч людей вплинуло на формування нашого світогляду і практики. Як ми написали в редакційній статті *«За останні 60 років десятки тисяч фахівців з розвитку суспільств присвятили себе розширенню прав і можливостей спільнот, просуванню колективних форм дій щодо поліпшення життя людей і турботи про планету. Їх робота не тільки озвучила проблеми деяких найбільш вразливих людей у всьому світі, а й підтримала, забезпечила кошти для зміни ситуації»*.

У 65-му ювілейному номері журналу Practice Insights ми показуємо, що розвиток суспільств з політичної точки зору завжди був спірною практикою. І консерватори, і радикали застосовували цей термін, але часом для дуже різних цілей. Фахівці-практики з розвитку суспільства і тисячі наукових робіт, дослідницький інструментарій і публікації про розвиток суспільства демонстрували і продовжують демонструвати в нашій сфері багатство рефлексії з критичної точки зору, що завжди є ознакою здоров'я професії. Саме ці фахівці-практики також формували наше розуміння основних цінностей. Визначаючи при цьому, що розвиток суспільства не є нейтральним процесом ні з політичної, ні з ціннісної точки зору. Ми зробили ясну публічну заяву про наше ціннісне бачення. І саме ці цінності, є основними у визначенні IACD 2016 року і лежать в основі даного документа.

Рішення IACD опублікувати свою заяву, що визначає і пояснює розвиток суспільства, стало результатом дослідження (Аналітичне дослідження навчальних програм розвитку суспільства у всьому світі IACD, 2015 р.), яке показало, що розвиток суспільства дійсно дуже широко і вільно інтерпретується різними освітніми установами, роботодавцями та фахівцями-практиками в різних країнах. Ми виділили кілька сотень студентських програм, які включали розвиток суспільства як частину свого курсу⁵. Частина з них, як ми виявили, готували фахівців з розвитку суспільства, інші пов'язували розвиток спільнот з такими дисциплінами як охорона здоров'я, економічний розвиток, соціальна робота, розвиток сільських районів або міжнародний розвиток (і це тільки частина прикладів!). Наше дослідження не розглядало докладно зміст цих курсів і не намагалось оцінити їх якість. Але той факт, що вони існують і просуваються, а значить дозволяють студентам почати свою кар'єру в сфері розвитку суспільства, говорить про те, що ця практика існує в багатьох країнах розвинутого світу і світу, що розвивається, а також про те, що існує попит на даних фахівців.

4. Practice Insights 9. Special 65th Birthday Issue. January 2018.

5. <http://www.iacdglobal.org/practice-exchange/mapping-study/>

Таким чином, IACD, як міжнародна професійна асоціація, впевнена в тому, що всіх фахівців-практиків (оплачуваних або ні) важливо заохочувати до єдиного розуміння мети розвитку суспільств, заснованої на спільних цінностях. Ми маємо намір підтримувати високі стандарти практики, ґрунтуючись на погодженому колективному уявленні про те, що це таке, і де «професійний» означає «компетентний». Ухвалення визначення розвитку суспільств, даного IACD, – відправна точка в розробці та просуванні спільних міжнародних стандартів практики розвитку суспільства, навчання і підготовки фахівців-практиків.

У той час, як ми стикаємося з наростаючими викликами, а нові можливості практики розвитку суспільства та робочі місця в цій сфері виникають у всьому світі, все більшого значення набувають Цілі Сталого Розвитку (SDG) ООН, їх національне і регіональне здійснення. Зараз для нашої професії важливо підвести підсумки й оцінити, чи відповідають можливості професійної освіти в сфері розвитку суспільства даним викликам. Ухвалення ООН Цілей Сталого Розвитку в 2016 р. становить величезну можливість для фахівців-практиків продемонструвати, як суспільство може нарощувати свій потенціал, приймаючи участь в реалізації даних Цілей, підвищуючи здатність спільнот вирішувати проблеми зміни клімату, пропаганди здорового способу життя, скорочення масштабів убогості або безперервного навчання.

СПИРАЮЧИСЬ НА НАЦІОНАЛЬНІ СТАНДАРТИ

За останні роки ряд національних асоціацій і агентств з розвитку національної спільноти створили те, що зазвичай називають національними стандартами або професійними стандартами розвитку суспільства. Вони описують те, що людина повинна робити, знати і розуміти, щоб бути компетентним у практиці розвитку суспільства. Ці стандарти допомагають у професійному розвитку робочої сили, заохочуючи передову практику, що об'єднує навички, знання і цінності як основу даної роботи. В деяких країнах ці національні стандарти використовуються для колегіального моніторингу, враховуючи при цьому інтереси фахівців-практиків, менеджменту, «користувачів», освітніх організацій і їх досвід помилок у практиці. Метою тут є розробка набору узгоджених стандартів, що відображають загальне розуміння намірів, процесів і ключових ролей розвитку суспільств, який зможе забезпечити підтримку всім фахівцям-практикам.

Хоча більша частина існуючих стандартів заснована на практиці і знаннях (а також припущеннях) спільнот Північної півкулі, той факт, що різні національні об'єднання і агентства з розвитку суспільств у ряді країн впроваджують їх, є вкрай важливою відправною точкою. Ми впевнені, що ці підходи можуть бути прийняті і адаптовані у всьому світі. І цей процес вже дійсно йде, наприклад, рух в цьому напрямку в Південній Африці і Новій Зеландії.

За останні три десятиліття величезна робота велася в різних країнах фахівцями-практиками, тренерами і роботодавцями, щоб узгодити, які компетенції необхідні для практики розвитку суспільства, а у зв'язку з цим – якими знаннями, навичками і цінностями повинні володіти фахівці-практики та яке навчання їм необхідно.

Ці національні стандарти є відправною точкою, з якої повинен починатися процес прийняття виклику, зміни і збагачення (приклади стандартів наведені нижче)⁶. Те, що ми зараз називаємо «Спільними Міжнародними Стандартами Практики Розвитку Суспільства» спирається, в значній мірі, на роботи, що з'явилися в останній час у таких країнах, як Ірландія, Великобританія, Південна Африка і Нова Зеландія.

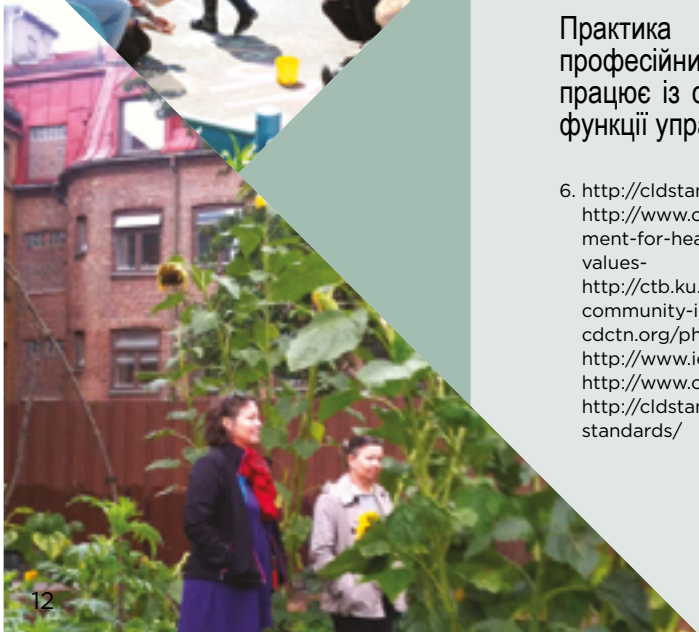
ПРАКТИКА РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВ ЦЕ БІЛЬШЕ, НІЖ ГРОМАДСЬКА РОБОТА

Нижче ми описуємо, що саме IACD бачить в практиці розвитку суспільства: теми, ключові сфери і базові затвердження. Ця практика здійснюється людьми, які виступають у різних ролях і контекстах, включаючи людей, які прямо називаються професійними працівниками суспільств (і людей, які роблять те ж саме по суті, але чия робота має іншу назву), спільно з професіоналами з інших сфер: соціальної роботи, освіти для дорослих, роботи з молоддю, медико-санітарних дисциплін, екологічної освіти, економічного розвитку, міського планування, архітектури і т.д., які прагнуть застосовувати цінності розвитку суспільства і впроваджувати методи розвитку суспільства.

Ми пропонуємо називати всіх їх «фахівці-практики з розвитку суспільства», і використовувати це як всеосяжний термін, який включає також «працівників суспільства». Ми використовуємо термін «спеціаліст-практик з розвитку суспільства» для позначення людей, зайнятих (на платній або безоплатній основі) в даній сфері професійної діяльності та інших фахівців у суміжних секторах, які втілюють цінності розвитку суспільства і використовують методи розвитку спільнот.

Практика розвитку суспільства також охоплює ряд професійних установок і рівнів позицій, починаючи з тих, хто працює із суспільствами, і закінчуючи тими, хто здійснює функції управління і стратегічного планування суспільства.

6. <http://cldstandardscouncil.org.uk/>
<http://www.ohcc-ccso.ca/en/courses/community-development-for-health-promoters/module-one-concepts-values-and-principles/values->
<http://ctb.ku.edu/en/table-of-contents/analyze/choose-and-adapt-community-interventions/ethical-issues/main>
cdctn.org/photos/custom/3.%20Code%20of%20Ethics.pdf
<http://www.iedconline.org/web-pages/inside-iedc/iedc-code-of-ethics/>
<http://www.comm-dev.org/about/principles-of-good-practice>
<http://cldstandardscouncil.org.uk/resources/national-occupational-standards/>

Всі ці фахівці-практики відіграють життєво важливу роль, сприяючи реалізації демократії, прийнятих норм, сталого розвитку, економічних можливостей, рівності та соціальної справедливості, завдяки організації, утворенню і розширенню прав і можливостей людей у суспільствах. Так само ми сподіваємося, що ці Стандарти будуть корисні всім.

Ще один погляд на визначення IACD

“Розвиток суспільства – це і професія, яка ґрунтується на практичному досвіді, і академічна дисципліна, що сприяє реалізації демократії, прийнятих норм, сталого розвитку, економічних можливостей, рівності і соціальної справедливості за допомогою організації, освіти, розширення прав і можливостей людей в їх спільнотах, будь то об'єднання за місцем розташування, ідентичності або інтересам, в міських або сільських районах.”

Це визначення можна розглядати як втілення базових цінностей, мети і комплексу методів роботи.

А. Основні цінності

У цьому визначенні представлені як явні, так і неявні твердження про цінності та ідеали, на яких має базуватися практика; вони можуть бути виражені як:

Прихильність прийнятим нормам, солідарності, демократії, рівності, екологічній, соціальній справедливості.

Ця заява про цінності позиціонує професійну практику як реалізуючу етичні стандарти в різних контекстах, в роботі з людьми та організаціями в реалізації різних програм.

В. Мета

У визначенні є твердження про цілі розвитку суспільства:

Працювати разом із суспільством для дотримання принципів демократії, сталого розвитку, прийнятих норм, економічних можливостей, рівності та соціальної справедливості.

Такий високий рівень цілепокладання може бути використаний в якості еталону для вимірювання як самого процесу руху, так і досягнутих результатів.

С. Основні методи і процеси

У визначенні міститься чітке твердження про методи і процеси, які використовуються фахівцями-практиками з розвитку суспільства:

«організація, освіта, розширення прав і можливостей людей у суспільствах...»

Методи організації і навчання в сфері розвитку суспільства зосереджені на тому, як учасники можуть розширювати свої права і можливості через об'єднання організаційної структури і процесу освіти, дії і навчання. Цей процес заснований на діалозі між учасниками і фахівцем-практиком з розвитку суспільства, який виступає в ролі організатора / педагога. Він повинен бути заснований на розвитку взаємоповаги, на довірі і пізнанні. Тут ми визнаємо існуючі в практиці розвитку суспільства конфлікти, важливість вміння справлятися з невпевненістю і суперечностями, які кидають виклик сучасному стану справ, а також важливість того, що один з наших респондентів назвав твердженням «компетентної солідарності».

Кого ми називаємо учасниками?

Д. Учасники

Визначення, дане IACD, відноситься до **людей в їх суспільствах, незалежно від того об'єднані вони місцезонами, ідентифікацією або інтересами.** Логічний висновок тут полягає в тому, що первинна для фахівця-практика робота з тими людьми, хто знаходиться в суспільстві, так як це і є серцевина розвитку спільнот. Але суспільство не існує у вакуумі, воно постійно взаємодіє з широким колом урядових установ, неурядових організацій, бізнесів, постачальниками послуг та керівниками, політиками і в цілому з громадянським суспільством.

Це двостороння спрямованість роботи фахівця-практика з розвитку суспільства: як з людьми в їх співтовариствах, так і з широким колом агентств і організацій, які можуть перебувати за межами цих співтовариств, наприклад, державні і місцеві влади, неурядові організації, приватний сектор, міжнародні і національні донори, інші спонсори та ін. Таким чином, організаційна та освітня робота, яку веде фахівець-практик, так само пов'язана з впливом на ці зовнішні агентства, щоб вони надавали ширші права і можливості суспільствам.

Ми визначили наступні вісім тем, які є загальними в практиці розвитку суспільства:

- Впровадження цінностей у практику
- Включення до суспільства
- Забезпечення спільного планування
- Організація оновлення
- Навчання оновленню
- Сприяння визнанню різноманітності і інклюзії
- Розвиток лідерства та інфраструктури
- Розробка та поліпшення політики та практики

Рисунок 1. Темі, спільні для практики розвитку суспільства у всьому світі

Даний малюнок є тільки ілюстрацією і не має на увазі якогось штучного лінійного процесу, при якому одне слідує за іншим. Реалії життя такі, що між кожною з цих тем буде безперервний цикл зворотного зв'язку, оскільки фахівець-практик з розвитку суспільства працює з людьми в суспільствах і з багатьма агентствами і організаціями, які впливають на ці суспільства.

Потім ми визначили ключові сфери, пов'язані з кожною з цих тем для практики розвитку суспільства, що реалізується людьми, незалежно від їх роду занять. Дотримуючись цього, ми розробили стандартні положення для кожної ключової сфери, про те, яку практику слід демонструвати.

Ця інформація наведена в наступних розділах.

Як уже зазначалося, практика професійного розвитку суспільства включає ряд професійних умов. В рамках певного позиціонування фахівці-практики будуть більш орієнтовані на одні теми і ключові сфери, ніж на інші, і можуть не мати можливості чи необхідності практикувати таким чином, щоб це стосувалося всіх стандартних положень. Проте, всі фахівці-практики повинні бути в курсі всіх тем, ключових сфер і стандартних положень, для того, щоб знати, як їх практика пов'язана і впливає на більш широкий процес змін.

Стратегії і тактики, обрані громадами (і які, швидше за все, дозволять їм досягти позитивних змін) сильно відрізняються під впливом різних політичних, економічних, екологічних, соціальних та культурних умов. Роль фахівців-практиків щодо цього вибору полягає в тому, щоб дати можливість суспільствам розвивати власне розуміння цих умов, їх сенсу, і досягати встановлених цілей через усвідомлення і разом прийняті рішення. Це не означає, що фахівець-практик повинен вирішувати замість суспільства, які саме стратегії і тактики вони повинні прийняти. Фахівці з розвитку суспільства повинні використовувати свій просвітницький і організаційний досвід для того, щоб поділитися новими ідеями і можливостями з людьми, з якими вони працюють. Фахівці-практики повинні знати, де потрібно пряме, а де непряме втручання.

Теми, ключові сфери і стандартні положення являють собою керівництво для практики розвитку суспільства. Це не передбачає переваги будь-якого типу стратегії або тактики над іншими.

ТАБЛИЦЯ 1: Теми і ключові сфери

ТЕМИ	КЛЮЧОВІ СФЕРИ
Впровадження цінностей в практику	Розуміння цінностей, процесів і результатів розвитку суспільства, а також застосування на практиці в інших ключових сферах
Включення до суспільства	Осмислення включення до суспільства; створення і підтримка відносин як з окремими людьми, так і з групами
Спільне планування	Розвиток і підтримка спільної роботи, участь в ній всього суспільства.
Організація оновлення	Створення умов, що дозволяють суспільствам колективно діяти, посилювати свій вплив і, за необхідності, отримувати доступ до ресурсів; можливість участі в управлінні і контролі за ресурсами і послугами
Навчання оновленню	Підтримка людей і організації для спільного навчання та поліпшення свідомості, довіри і навичок, необхідних для соціальних змін
Визнання різноманітності та інклюзії	Розробка і впровадження практики, політики, структури і програм, які визнають і поважають різноманітність, а також сприяють інклюзії
Лідерство та інфраструктура	Сприяння і підтримка організаційного розвитку та інфраструктури суспільств, заохочення лідерства, що забезпечує розширення прав і можливостей
Розробка і вдосконалення політики і практики	Розробка, оцінка, корекція практики і політики розвитку суспільства, з використанням спільної системи оцінки для інформування та вдосконалення стратегічної і оперативної практики

Теми, ключові сфери і стандартні положення

ТЕМА 1: Цінності в практику

Дана тема висвітлює розуміння цінностей, які зміцнюють практику розвитку суспільства у всіх контекстах і процесах, на яких ця практика базується, в результатах, які вона приносить, а також на застосуванні цього розуміння фахівцем-практиком у своєму власному контексті.

Практика розвитку суспільства КЛЮЧОВА СФЕРА 1:

Розуміння цінностей, процесів і результатів розвитку суспільства, а також застосування їх на практиці у всіх ключових сферах.

У цій ключовій сфері розвитку суспільства фахівці-практики, які використовують цілий ряд дисциплін, повинні демонструвати, що вони:

- a. Розуміють цінності, процеси і результати розвитку суспільства в своєму власному контексті і позиціонуванні.
- b. Знають, як розвивати себе як фахівця-практика з розвитку суспільства.
- c. Знають, як підтримувати й заохочувати розвиток суспільства в рамках практики – і своєї, і інших організацій.

ТЕМА 2: Включення до суспільства

Дана тема висвітлює вивчення суспільств, з якими працює фахівець-практик, а також осмислення проблем, що впливають на них і розвиток відносин як основи для позитивних змін.

Практика розвитку спільноти КЛЮЧОВА СФЕРА 2:

Осмислення включення до суспільства, створення і підтримка відносин як з окремими людьми, так і з групами.

В цій ключовій сфері розвитку суспільства фахівці-практики, які використовують цілий ряд дисциплін, повинні демонструвати, що вони:

- a. Розуміють соціальні, політичні, економічні, культурні та екологічні фактори, що впливають на місцеві суспільства, особливо на маргінальні групи.
- b. Розуміють, як вивчати суспільство, визначаючи її ресурси, потреби, неформальні зв'язки, інтереси, мотивації, динаміку управління, бар'єри та можливості для участі, а також як використовувати свої дослідницькі навички в цьому процесі.
- c. Знають, як знайти і вступити у взаємодію з усіма частинами суспільства, слухати і ефективно комунікувати як при особистому контакті, так і через доступні засоби обміну інформацією.
- d. Розуміють, поважають і визнають роботу, цінності, можливості і завдання груп, залучених у всі шари суспільства, а також будують відносини, засновані на взаємній довірі.
- e. Знають, як працювати із суспільствами, визначати можливості участі та інклюзії, долати перешкоди, що виникають в процесі.
- f. Знають, як працювати із суспільствами, досягаючи колективної згоди, розпізнаючи конфлікти інтересів і використовуючи ефективні засоби їх вирішення.

ТЕМА 3: Спільне планування

Дана тема висвітлює участь у розвиненому суспільстві, розширення можливостей партнерства і підтримки суспільства і агентств, для вдосконалення навичок зміцнення спільної роботи.

Практика розвитку спільноти КЛЮЧОВА СФЕРА 3:

Осмислення, розвиток і підтримка спільної роботи і участі суспільства.

В цій ключовій сфері розвитку суспільства фахівці-практики, які використовують цілий ряд дисциплін, повинні демонструвати, що вони:

- a. Допомагають суспільствам розуміти місцеві, національні і глобальні політичні процеси, джерела влади і впливу.
- b. Створюють для суспільств можливості розуміння і використання як готівкової дослідницької інформації, так і застосування методів дослідження в їх власних умовах.
- c. Ініціюють і беруть участь у партнерстві та спільній роботі з розширення прав і можливостей суспільств, розпізнаючи і вирішуючи конфлікти інтересів.
- d. Сприяють відносинам між спільнотами, державними органами, неурядовими організаціями та іншими агентствами для розширення прав і можливостей суспільств, реалізації їх інтересів.
- e. Впливають на державні органи та інші, приймають рішення організації для створення ефективних взаємовідносин із суспільствами.
- f. Працюють із суспільствами та агентствами для виявлення потреб, можливостей, прав і відповідальності, визнаючи і вирішуючи конфлікти інтересів.
- g. Ламають бар'єри, що заважають участі суспільств у плануванні, прийнятті рішень і діях, дають можливість представникам спільнот відігравати активну роль в цих

ТЕМА 4: Організація оновлення

Дана тема висвітлює створення умов для спільної діяльності суспільств і розвитку необхідних навичок для цього, а також створення контексту, в якому спільна діяльність стійка і підтримується в якості позитивної сили оновлення.

Практика розвитку суспільства КЛЮЧОВА СФЕРА 4:

Розвиток спільної практики суспільств, посилення їх впливу, сприяння доступу до ресурсів, участі в управлінні і надання послуг.

У цій ключовій сфері розвитку суспільства фахівці-практики, які використовують цілий ряд дисциплін, повинні демонструвати, що вони:

- a. Створюють умови для спільної роботи людей, визначення результатів, яких вони хочуть досягти, а також розвитку груп суспільства і видів діяльності.
- b. Підтримують суспільства на шляху досягнення позитивного оновлення.
- c. Підтримують людей в організації ефективного управління та вирішення конфліктів всередині і між суспільствами або групами суспільства.
- d. Впливають на осіб, які приймають рішення, розкривають їм потенційні переваги спільної діяльності спільнот і взаємодії з ними.
- e. Підтримують участь суспільства у спільному складанні бюджетів, а також в управлінні і володінні землею, ресурсами та послугами.
- f. Підтримують доступ суспільств до ресурсів, фінансування і технічної допомоги для здійснення їх діяльності.

ТЕМА 5: Навчання оновленню

Дана тема висвітлює сприяння навчанню людей у суспільствах і фахівців-практиків, що працюють з ними, для підтримки їх пріоритетів в сфері оновлення та розвитку

Практика розвитку суспільства КЛЮЧОВА СФЕРА 5:

Підтримка спільного навчання людей і організацій для досягнення соціального оновлення.

У цій ключовій сфері розвитку суспільства фахівці-практики, які використовують цілий ряд дисциплін, повинні демонструвати, що вони:

a. Використовують досвід, знання і навички людей як відправну точку спільної діяльності, а також методи виявлення і задоволення освітніх потреб учасників і фахівців-практиків.

b. Розвивають можливості навчання та форми діяльності для задоволення виражених потреб розвитку їх спільнот, в діалозі з окремими особами і групами.

c. Використовують ефективні навички комунікації, такі як активна / емпатична участь, а також письмове та візуальне спілкування, соціальні медіа, кіно і друковані ЗМІ, сучасні інформаційні технології для підтримки колективного навчання та діяльності суспільства.

d. Через колективне навчання сприяють змінам, які відображають цінності та цілі розвитку суспільства.

e. Підтримують партнерські відносини з урядовими, неурядовими та приватними організаціями для визначення і реалізації необхідності навчання їх співробітників у зв'язку з розвитком суспільства.

ТЕМА 6: Різноманітність та інклюзія

Дана тема висвітлює визнання різноманітності і підтримку інклюзії як основних аспектів практики.

Практика розвитку суспільства КЛЮЧОВА СФЕРА 6:

Розробка і впровадження практики, політики, структур і програм, які визнають і поважають різноманітність, а також сприяють інклюзії.

У цій ключовій сфері розвитку громади фахівці-практики, які використовують цілий ряд дисциплін, повинні демонструвати, що вони:

- a. Усвідомлюють як соціальні, політичні, економічні, культурні та екологічні фактори впливають на різні частини суспільства, особливо на маргіналізовані групи.
- b. Працюють, використовуючи інклюзивний підхід в різних, в тому числі і в маргіналізованих спільнотах, забезпечуючи через методи взаємодії інклюзивність і повагу різноманітності.
- c. Знають як підтримувати групи в розвитку навичок і впевнені в залученні маргіналізованих спільнот.
- d. Знають, як боротися з дискримінацією з боку агентств, що працюють із суспільствами і в групах суспільства; а також як підтримати людей, які виключені, маргіналізовані або дискриміновані, щоб вони могли в повній мірі брати активну участь в діяльності і групах суспільства.
- e. Знають, як демонструвати повагу до іншої культури, створювати простори, безпечні для людей з різним світоглядом і поглядами, включаючи традиції і звичаї корінних народів, що дозволяють їм повною мірою брати участь у житті суспільства.
- f. Знають, як підтримати агентства і спільноти в прийнятті інклюзивних практик і повазі різноманітності.
- g. Знають, як розробляти і відстоювати соціальні інклюзивні стратегії, програми та практики.

ТЕМА 7: Лідерство та інфраструктура

Дана тема висвітлює розширення прав і можливостей лідерства в суспільствах, а також вдосконалення інфраструктури для розвитку спільнот та сталого соціального оновлення.

Практика розвитку громади КЛЮЧОВА СФЕРА 7:

Підтримка та сприяння організаційного вдосконалення інфраструктури для розвитку суспільства, заохочуючи і розширюючи можливості лідерства.

У цій ключовій сфері розвитку суспільства фахівці-практики, які використовують цілий ряд дисциплін, повинні демонструвати, що вони:

- a. Підтримують групи у розгляді своїх власних практик і стратегій, зовнішніх можливостей і загроз.
- b. Підтримують групи у плануванні їх майбутньої стабільності, розробки стратегічних і бізнес-планів для досягнення своїх цілей і завдань.
- c. Підтримують розвиток потенціалу відповідального і демократичного лідерства всередині суспільства.
- d. Знають, як впливати на власні і партнерські організації, а також консультувати їх з організаційної структури, культури, політиці, практикам і поведінці для підтримки розвитку суспільств.
- e. Розуміють політичний контекст і, пов'язані з ним можливості, виклики та ризики; підтримують суспільства і партнерів в розробці стратегії в цьому контексті.
- f. Виховують і заохочують лідерів місцевих спільнот до впровадження демократичного інклюзивного стилю лідерства в роботі із суспільствами та партнерами, зацікавленими у включенні суспільств.
- g. Підтримують і впливають на організації з метою розробки систем роботи, які сприяють ефективній практиці розвитку суспільств.

ТЕМА 8: **Розробка і** **поліпшення** **політики та** **практики**

Дана тема висвітлює використання даних, отриманих на основі спільної системи оцінки і на аналізі відповідних зовнішніх чинників для уточнення, розробки стратегії і практики.

Практика розвитку громади **КЛЮЧОВА СФЕРА 8:**

Розробка системи оцінки політики і практики розвитку суспільства на основі зворотного зв'язку для вдосконалення стратегічної і оперативної практики.

У цій ключовій сфері розвитку суспільства фахівці-практики, які використовують цілий ряд дисциплін, повинні демонструвати, що вони:

- a. Вивчають і оцінюють форми діяльності та практику щодо розвитку суспільства, використовуючи методи зворотного зв'язку.
- b. Підтримують групи суспільства у використанні моніторингу та оцінки діяльності для відображення прогресу, в навчанні на основі досвіду, а також в аналізі результатів і плануванні майбутніх дій.
- c. Збирають і використовують дані з власної практики і дані суспільств, з якими вони працюють, щоб інформувати і впливати на розвиток політики і практики.
- d. Аналізують вплив соціальних, політичних, економічних, культурних та екологічних змін на практику розвитку суспільства в своєму контексті.
- e. Підтримують фахівців-практиків і групи суспільств у використанні спільного моніторингу та оцінки діяльності, щоб рефлексувати і розвивати практику, а також демонструвати досягнення результатів.
- f. Оцінюють отримані дані діяльності суспільства і аналізують соціальні, політичні, економічні та екологічні умови для корекції розвитку політики і практики.
- g. Включають процес критичного аналізу в свою роботу, це забезпечує постійне навчання і вдосконалення нашої практики.
- h. Готують аналітичні звіти з показниками результативності для агенств, спонсорів та інших зацікавлених сторін.

ВИСНОВКИ ТА НАСТУПНІ КРОКИ

Розробка Загальних Міжнародних Стандартів завжди була наступним логічним кроком у розвитку загального визначення розвитку суспільств. Оскільки це визначення зараз приймається все більше і все частіше використовується, ми сподіваємося, що Міжнародні Стандарти отримають ту ж підтримку.

В вступній частині цього посібника ми заявили, що розглядаємо ці Міжнародні Стандарти як відправну точку для фахівців-практиків з розвитку суспільства, які працюють в різних країнах. Ці Стандарти необхідно застосовувати і адаптувати відповідно до різних контекстів – соціальних, економічних, культурних і політичних. Ми визнаємо, що ці умови можуть різко відрізнятися, тому дані Стандарти не носять характер припису. IACD не регулює практику і не пред'являє ніяких вимог до фахівців і організацій щодо прийняття даних стандартів. Однак, розробляючи дані Стандарти, ми розглядали їх в якості керівництва для фахівців-практиків, освітніх організацій, роботодавців, регіональних і національних асоціацій з розвитку суспільств, а також для національних урядів, з метою підвищення якості практики розвитку суспільств, якості програм і можливостей професійного розвитку. Дані Міжнародні Стандарти також надають можливість для розширення міжнародного співробітництва, обміну знаннями в сфері розвитку суспільства та практики в цій сфері на глобальному рівні.

Більш того, ми сподіваємося, що ці Загальні Міжнародні Стандарти підтримають зростаюче глобальне розуміння взаємозв'язку практики серед тих, хто зайнятий і залучений у розвиток суспільств.

Як можна використовувати Міжнародні Стандарти?

Хоча Стандарти можуть бути використані в якості керівництва для колективного визначення пункту призначення (результати) та шляхи його досягнення (процес), вони також можуть бути використані для критичного переосмислення як самих результатів, так і шляхів їх досягнення. Іншими словами, вони можуть бути використані для планування, реалізації та аналізу дій, а також для навчання всередині процесу.

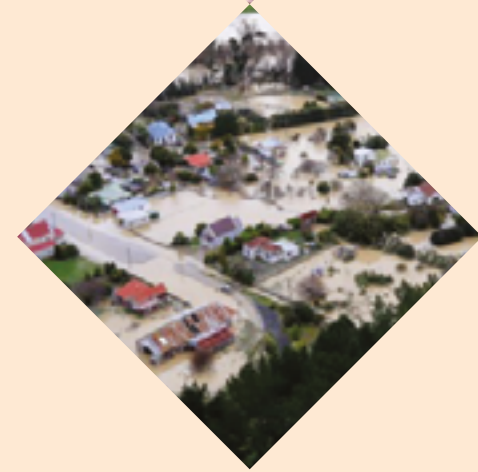
Таким чином, Стандарти можуть використовуватися всіма фахівцями-практиками з розвитку суспільства по-різному:

- для розвитку загального уявлення і розуміння того, що таке розвиток суспільства,
- для просування цінностей, на яких ґрунтується розвиток суспільства,
- для посилення практики,
- для уточнення концепції і політики,
- для формування академічного та практичного навчання.

Ми сподіваємося, що Стандарти будуть прийняті фахівцями-практиками. У тих країнах, де вже існують національні стандарти вони стануть взаємодоповнюючими, а для країн, в яких національні стандарти ще не були розроблені вони стануть керівництвом до дії.

В процесі розробки проекту Стандартів ми попросили учасників консультацій запропонувати шляхи використання Стандартів. Їх відповіді ми наводимо нижче:

- Для дискусії про призначення, цінності та ключові сфери розвитку суспільств в міжнародному та місцевому контексті, всередині і між суспільствами, а так само між різними установами та організаціями.
- Для розвитку ресурсів, які допомагають демонструвати, як різні контексти впливають на загальні сфери практики в різних країнах / суспільствах.
- Для підтримки міжнародних мереж, обміну досвідом та практичними прикладами.
- Для сприяння спільного розуміння ключових установок і цінностей розвитку суспільств всередині самих суспільств та організацій.
- Для обговорення спільного планування та управління суспільством, яке дає можливість колективних дій, розширює права і можливості.
- Для інформування про проекти безперервної освіти і навчання в процесі діяльності фахівців-практиків з розвитку суспільств.
- Для розробки інструментів самооцінки рефлексивної практики.
- Для підтримки обміну досвідом і прикладами того, як Стандарти використовуються для розвитку практики в кожній з ключових сфер, а також міжнародний досвід щодо спільних тем.
- Для розробки міжнародних ресурсів для включення в програми освіти та підвищення кваліфікації, для кращого розуміння проблем і особливостей практики.
- Для уточнення даних в архіві ресурсів навчання Міжнародного Обміну з Розвитку Суспільств (GCDEX) IACD.
- Для створення «загальної бази», на основі якої розвивалися б міжнародні дослідження і освітні програми, що досліджують аспекти практики розвитку суспільств.

Для підтримки спільного навчання ми закликаємо вас ділитися тим, як ви використовуєте ці Стандарти. В якості першого кроку до створення живих «Суспільств Практики» IACD запустить відкритий форум за Стандартами на своєму веб-сайті і створить спеціальний відділ в GCDEX, де учасники зможуть ділитися своїм досвідом з використання Стандартів і будь-якими ресурсами, що стосуються їх. Ми так само планує підтримувати створення міжнародного форуму для освітніх установ, що навчають розвитку суспільств.

У 70-х і 80-х рр. IACD вела the **Community Development Training Clearing House**. Цей проект давно перестав існувати, із великим поширенням (в деяких випадках втратою) студентських програм і курсів підвищення кваліфікації в усьому світі, що пропонують деякий рівень підготовки і навчання в сфері розвитку суспільств, наша освітня роль вже себе вичерпала. Проте, у найближчі роки Комітет з Навчання та Професійного Розвитку IACD буде працювати з нашими партнерами над розробкою та акредитацією курсів, включаючи онлайн програми і розвиваючі модулі подальшого професійного навчання, націлені на фахівців-практиків з розвитку суспільств з різних країн, і включенням акредитованих елементів в наші програми освітніх короткострокових курсів.

Якщо ви зацікавлені в участі в цій роботі і хочете приєднатися до «Суспільства Практики», заснованій на Міжнародних Стандартах IACD, будь ласка, зверніться до керівника Комітету з Навчання та Професійного Розвитку IACD Джону Стенсфілду (John Stansfield): jstansfield@unitec.ac.nz

This report was prepared for IACD by Colin Ross, Anna Clarke, Charlie McConnell, Paul Lachapelle and John Stansfield. IACD wishes to acknowledge the considerable support received from the Community Learning and Development Standards Council Scotland.

IACD's Practice Insights magazine

sharing practice and research about community development from around the world.

Інформація про ІАСД

ІАСД – єдина глобальна мережа для фахівців-практиків з розвитку суспільства. Ми підтримуємо агентства розвитку і практикуючих фахівців для нарощування потенціалу суспільства і для досягнення більшої соціальної і економічної рівності, захисту навколишнього середовища та політичної демократії.

Що ми робимо?

ІАСД з'єднує людей один з одним. Ми полегшуємо обмін досвідом та практикою, дистанційно і лицем до лиця. Ми працюємо з партнерами для проведення регіональних, національних і міжнародних заходів, навчальних курсів і конференцій. Ми документуємо роботу, яку наші учасники проводять у всьому світі, шляхом збору тематичних досліджень, інструментів і матеріалів з розвитку суспільств та обміну ними через наш веб-сайт, публікації і електронні бюлетені. Ми ведемо дослідні проекти, спираючись на міжнародний досвід.

Мета ІАСД – дати можливість своїм учасникам бути почутими на глобальному рівні, виступаючи за принципи і практику розвитку суспільства на міжнародних форумах і консультаціях. ІАСД має статус консультанта при ООН і її агентствах.

Публікація статей

Наш міжнародний журнал Practice Insights виходить тричі на рік. Кожен з випусків присвячений конкретній темі, яка причетна до розвитку суспільства. Якщо ви хочете отримати додаткову інформацію або внести свій вклад в майбутні видання, будь ласка, зв'яжіться з charlie.mcconnell@iacdglobal.org. Крім того, члени ІАСД можуть в будь-який час публікувати матеріали новин, дослідження, тематичні дослідження або інші матеріали на нашій сторінці Facebook і на веб-сайті ІАСД.

Приєднуйся до нас

Дізнатися, як приєднатися до ІАСД ви можете на нашому сайті: www.iacdglobal.org/join-us.

Переваги для наших учасників:

- Щоденні новини на Facebook про міжнародний досвід розвитку суспільства;
- Доступ до Global Community Development Exchange – банк даних на сайті ІАСД;
- Можливість участі у навчальних курсах Practice Exchange;
- Знижки на участь у конференціях ІАСД;
- Знижки на підписку на Community Development Journal;
- Можливість ділитися вашими новинами і досвідом роботи з глобальною аудиторією через наш сайт, сторінку на Facebook і інші публікації;
- Учасники також мають право висувати свою кандидатуру для роботи в Раді ІАСД

www.iacdglobal.org

International Association for Community Development, Baltic Chambers, Suite 305,
50 Wellington Street, Glasgow G2 6HJ, Scotland, UK

+44 141 248 1924

Website: www.iacdglobal.org/

Facebook: www.facebook.com/IACDglobal

You can find out more about the Community Learning and Development Council, Scotland through its website:
<http://cldstandardscouncil.org.uk>

Переклад на українську мову - Ольга Проценко, дизайн - НО "Inclusive Practices" (Грузія)

Website: www.inclusivepractices.net

Facebook: www.facebook.com/inclusivepractices

